

TÁJÉKOZTATÓ **Rókák veszettség elleni orális immunizálása**

2025. október 4-19.

A veszettség az egyik legrégebben ismert, embert és állatokat egyaránt megbetegítő, a tünetek jelentkezése esetén halálos kimenetelű fertőző betegség. A világon még napjainkban is évente közel 60 ezer ember hal meg ebben a betegségben, a halálos áldozatok majdnem fele 15 év alatti gyermek.

Hazánkban az 1970-es évektől a veszettség elsősorban a vadon élő rókák állományában terjedt, melyek a betegséget alkalmanként háziállatoknak is átadhatják.

Az Agrárminisztérium folytatja az 1992-ben elkezdett, évente kétszer (áprilisban és októberben) végrehajtott, rókák veszettsége elleni orális immunizálási programot. A 2004-ben elnyert, három évre szóló Phare-pályázat, valamint a saját költségvetési forrás eredményeként az ország egész területén végrehajtott vakcinázás nagyon eredményes volt, és a 2007 őszi kampánnyal fejeződött be. A védekezés természetesen azóta is folytatódik az ország kijelölt területein. Az Európai Unió támogatásával ez év őszén is sor kerül az ország 27.423 km²-es területrésszének vakcinázására.

A 2025. október 4-én kezdődő és várhatóan mintegy 2 hétig tartó vakcinázási kampányt a Nébih irányításával a Nébih Állatgyógyászati Termékek Igazgatósága koordinálja.

Az előkészületek már jóval korábban megkezdődnek. A vakcinázási kampányt szervezők és a technikai végrehajtást végzők 2025 szeptemberében minden érintett vármegyében szakmai értekezleteken tájékoztatják a résztvevőket az őszi kampány feladatairól. Ekkor kapják meg a vadászatra jogosultak a tájékoztató anyagokat és a mintagyűjtéshez szükséges eszközöket. Ugyanekkor kerül kihirdetésre az adott vármegyében a vakcinázás konkrét időintervalluma, az egyes vármegyék területéről beküldendő mintamennyiség, valamint a mintagyűjtés kezdete és vége.

A vakcinázási kampányban közreműködnek a vármegyei és járási kormányhivatalok állategészségügyi, vadászati és népegészségügyi szakigazgatási szervei, és végül, de nem utolsósorban az ország immunizálásra kijelölt területeinek valamennyi vadászatra jogosultja.

A kampányidőszakban közel 700 ezer adag, csalétekbe rejtett vakcina döntő hányadát repülőgépekről juttatjuk ki a területre, amelyek az országban négy repülőtérről, szigorú előírások szerint, precízen tervezett útvonalakon és program alapján startolnak, és vármegyei ütemezésben (folyamatos ellenőrzés alatt) végzik munkájukat. Az ország kijelölt területének minden km²-ére átlagosan 20 adag, míg a veszettségtől nem mentes Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye minden km²-ére átlagosan 40 adag csalétekbe rejtett vakcina kerül (kivéve a településeket, a folyókat, tavakat, közutakat, vasútvonalakat – ezekre a helyekre nem kerülhet vakcina).

Azokon a területeken, ahol nem célszerű vagy tilos repülni, gyalogosan, kézzel kerül sor a vakcina kihelyezésre (Nagyhegyes, Nyírtelek és Záhony térségében).

A vadászatra jogosultak fontos feladata a kampányokat közvetlenül megelőzően a lakosság tájékoztatása. A hivatásos vadászok ennek érdekében a vadászterületük több forgalmas pontjára feltűnő piros színű, magyar-angol kétnyelvű plakátokat helyeznek ki, és a települések hirdetőtábláira is kikerülnek a megfelelő tájékoztatást adó Felhívás elnevezésű plakátok. Az önkormányzatok a rendelkezésükre álló eszközökkel (helyi rádió, tv, újság, stb.) segítik a lakosság lehető legpontosabb informálását.

A már évek óta tartó vakcinázás eredményeként folyamatosan csökkent Magyarországon a veszettség esetek száma. Amíg 1992 előtt évente átlagosan mintegy 1400 esetet regisztráltak, 2004-ben a bejelentett esetek száma alig haladta meg a százat (124 eset), 2009-ben már csak 1 esetet jelentettek hazánkban. 2010 első felében öt esetet regisztráltak (a beteg állatok mindegyike az országhatáron – Szerbia felől – átkelve jutott át hazánk területére), míg 2011-ben és 2012-ben nem állapítottak meg veszettség esetet.

2013 szeptemberében Kecskemét környékén, nem immunizált területen diagnosztizáltak a betegséget egy rendellenesen viselkedő rókaiban. 2013-ban összesen 24, 2014. évben 23 eset került megállapításra. Ezt a járványt három vakcinázási kampány eredményeképpen sikerült elfojtani. 2016 tavaszán Szerencs térségében találtak egy rókát, melyből veszettség vírusát mutatta ki a Nébih. A térségben az esedékes vakcinázási kampány keretében gócvakcinázásra került sor, melynek során dupla sűrűségben juttattak ki vakcinát a területre. 2017 tavaszán ismét Szerencs térségében történt egy pozitív róka megállapítás, majd ezzel az esettel vélhetően összefüggésben két házi kecskében is kimutatták a betegséget. 2018 ősztől kezdődően a sikeres kezelések eredményeképpen, a járványügyi helyzet mérlegelése alapján az állategészségügyi hatóság a kezelt területet 41.970 km²-re, majd 2021 tavaszától 27.423 km²-re csökkentette. Jelenleg már csak az ország délkeleti és keleti határa mentén folytatódik a rókák immunizálása.

Időközben a magyarországi veszettségi helyzet megváltozott, 2022. szeptember 26. és 2024. december 31. között Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében, az ukrán és román határ közelében 24 rókában, 1 aransakálban, 7 kutyaiban, 3 szarvasmarháiban és 3 macskáiban mutatott ki veszettséget a Nébih Állategészségügyi Diagnosztikai Igazgatósága. A betegség behurcolása feltehetően természetes úton, a vadállomány Ukrajna és Románia felőli mozgása révén következett be. Ezt támasztja alá, hogy valamennyi eset az ukrán és a román határ közelében történt. Emellett a térségben a korábbinál magasabb a járványügyi kockázat, mivel Ukrajna állategészségügyi hatósága a háború miatt, Románia állategészségügyi hatósága pedig egyéb okok miatt nem tudta végrehajtani a rókaállományban végzett immunizálási programját. Az esetek kapcsán számos járványügyi intézkedést – többek között az oltatlan állatok vakcinázása, fokozott felügyelet, ebzárlat, rókák gyérítése – rendelt el az állategészségügyi hatóság. Az elrendelt intézkedéseket a Nébih és a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal mindaddig fenntartja, amíg a járványügyi helyzet azt szükségessé teszi. Emellett a Nébih a veszettség esetek halmozódása miatt Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye teljes területén dupla sűrűségű vakcinázást tart fent.

Az immunizálási program hatékonyságának ellenőrzése céljából vakcinázás után (egy hónapos várakozást követően) a vadászterületek kezelőinek a vakcinázott területekről meghatározott számban – a hatósági állatorvosok útján – rókákat/aransakálokat kell laboratóriumi vizsgálatra küldeni a Nébih Állategészségügyi Diagnosztikai Igazgatóságára. Az eredmények alapján a kezelt területeken a rókák/aransakálok mintegy háromnegyede felveszi a kijuttatott vakcina tartalmú csalétket. Emellett a veszettség előfordulásának felderítése érdekében nem maradhat el az ország teljes területéről a vadászok és a lakosság által bejelentett elhullott, vagy rendellenesen viselkedő rókák laboratóriumi vizsgálata sem.

Bár a veszettség elleni védekezés már hosszú ideje tart, a vadon élő rókák immunizációs programját továbbra is folytatni kell. A WOAH (Állategészségügyi Világszervezet) előírása szerint az a terület nevezhető veszettségtől mentesnek, ahol két egymást követő évben nem regisztráltak veszettség esetet. Szomszédaink közül Ausztria Szlovénia és Horvátország mentes a betegségtől, Szlovákiában, Szerbiában, Romániában és Ukrajnában pedig hasonló módszerrel zajlik a védekezés a veszettség ellen, mint hazánkban. Ugyanakkor Kárpátalján nagy számban fordul elő még veszettség és Romániában is szórványosan előfordulnak esetek. A veszettségtől nem mentes országok felől továbbra is rendszeres védekezésre kell felkészülni.

A teljes veszettség program, ezáltal az immunizációs program jelenlegi céljai a magyarországi veszettség kedvezőtlen járványügyi helyzetének javítása, a betegség szomszédos területekről történő újbóli behurcolásának megakadályozása, a háziállatok védelme és az emberi megbetegedések megelőzése, ezáltal az általános humán és állategészségügyi helyzet javítása Magyarországon és a szomszédos országokban.

Budapest, 2025. szeptember

Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal

Az Európai Unió
társfinanszírozásával